

בש"פ 8007/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8007/17

לפני:

כבוד הרשם גלעד לובינסקי זיו

המבקש:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשה להארכת מועד לנקיטת הליך

החלטה

1. לפני בקשה להארכת מועד להגשת ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 18.4.2017 (בע"ח 1772-10-16), בגדרה נדחתה בקשה מטעם המבקש לעיין בחומר חקירה. המשיבה מתנגדת לבקשה.

2. כנגד המבקש הוגש כתב אישום בגדרו הואשם בעבירות מין בקטין בן משפחה. בחודש אוקטובר 2016 הגיש המבקש בקשה לעיין בחומר חקירה וזאת בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק). הבקשה התייחסה, בין היתר, לתיקו האישי של המתלונן בפנימייה בה למד. בהסכמת הצדדים, הורה בית המשפט כי התיק האישי "[...] יועבר לעיין בית המשפט שיתן החלטתו לאחר עיון בתיק" (פרוטוקול הדיון מיום 24.11.2016). מסירת התיק לבית המשפט התעכבה משך מספר חודשים. ביום 18.4.2017 דחה בית המשפט את הבקשה לעיין בתיקו האישי של המתלונן, תוך שקבע כי לאחר עיון מדוקדק בתיק "[...] המסקנה הנה כי אין במסמכים הכלולים בתיק זה משום רלבנטיות להגנת הנאשם [...]" (להלן: החלטת העיון).

3. הבקשה להארכת מועד, אשר בגדרה מתבקשת ארכה להגשת ערר על החלטת העיון, הוגשה ביום 18.10.2017 (בצירוף הודעת הערר גופה). בין מועד מתן החלטת העיון לבין מועד הגשת בקשת הארכה הוחלף ייצוג המשפטי של המבקש. על פי הנטען, בא כוחו הנוכחי של המבקש סבור כי העיון בתיקו האישי של המתלונן דרוש לצורך הגנתו וכי היה מקום להגיש ערר על החלטת העיון. המבקש הבהיר כי מדברים שאמר המתלונן לחוקרת הילדים עולה כי בעת שלמד בפנימייה חווה אירוע מיני דומה למעשה הסדום בו מואשם המבקש, וכי ככל שבתיק האישי יש התייחסות לאירוע זה - הדברים עשויים להיות רלוונטיים להגנתו. לשיטת המבקש, די בדברים אלה על מתן לגבש "טעמים שיירשמו" להארכת מועד להגשת הערר, כאמור בסעיף 74(ה) לחוק.
4. המשיבה מתנגדת לבקשה. לשיטתה, כלל לא עומדת למבקש זכות ערר על החלטת העיון וזאת מן הטעם שההליך אשר בגדרו ניתנה התנהל לפי סעיף 108 לחוק ולא לפי סעיף 74 לחוק. עוד טוענת המשיבה, כי המבחן הנכון לבחינת בקשת ארכה להגשת ערר לפי סעיף 74 לחוק הוא המבחן של "טעם ממשי המניח את הדעת", וכי המבקש לא הצביע על קיומו של טעם שכזה.
5. לאחר עיון בחומר שלפניי ובחינת טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דינה של בקשת הארכה להידחות.
6. תחילה אציין כי אין בידי לקבל את טענת המשיבה לפיה ההליך בבית המשפט המחוזי התנהל במסלול של סעיף 108 לחוק וכי מטעם זה כלל לא עומדת למבקש זכות ערר על ההחלטה (להבחנה בין המסלולים השונים ראו בש"פ 8815/15 סעד נ' מדינת ישראל (10.5.2016). עוד ראו, בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר (23.1.2014)). עיון בנספחי הודעת הערר מעלה כי הבקשה לעיון בתיק האישי של המתלונן הוכתרה כבקשה לקבלת חומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק, והיא אכן נותבה לדין בפני מותב שאינו המותב הדן בהליך העיקרי (לעניין זה ראו עניין שיינר לעיל, פסקה 15(ג)). ודוק: המשיבה עצמה הכירה בכך שבקשת העיון הוגשה במסלול של סעיף 74 לחוק, בצינה כי "מדובר בבקשה שראוי שתהיה מוגשת לפי סעיף 108, תישמע בפני ההרכב בו מתנהל תיק זה וכן תכלול גם את עמדת המשיבים בעניינה" (סעיף 3 לתגובת המשיבה אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי - נספח ג' להודעת הערר).
7. לא יכול להיות אפוא ספק כי החלטת העיון ניתנה במסגרת המסלול של סעיף 74 לחוק, וממילא נתונה למבקש זכות ערר כאמור בסעיף. ודוק: אין זה משנה כלל האם צדקה המשיבה בטענתה כי ראוי היה שהסוגיה תוכרע במסלול של סעיף 108 לחוק אם לא. אלא שהמבקש איחר את המועד להגשת הערר, ומשכך עליו להמשיך ולהכריע האם יש מקום להאריך את המועד להגשתו.
8. סעיף 74(ה) לחוק קובע כי "על החלטת בית משפט לפי סעיף זה ניתן לערור לפני בית המשפט שלערעור שידון בערר בשופט אחד; הערר יוגש בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הערר מטעמים שיירשמו" (ההדגשה שלי - ג'ל"). מה טיבם של טעמים אלה?
- כאמור לעיל, המשיבה סבורה כי אמת המידה לבחינת בקשת ארכה להגשת ערר על החלטה לפי סעיף 74 לחוק היא אמת המידה הרגילה הנהוגה בפלילים: "טעם ממשי המניח את הדעת" (לפירוט לגבי אמת מידה זו ראו למשל, ראו בש"פ 5988/06 נגר נ' מדינת ישראל (25.07.2006); בש"פ 6125/09 רבין נ' מדינת ישראל (11.08.2009)). אכן, בעבר דן בית משפט זה בשאלה דומה: מהי אמת המידה לבחינת בקשת ארכה להגשת ערר בענייני מעצר לפי סעיף 53(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, אשר גם במסגרתו נקבע כי בית המשפט רשאי להאריך את המועד "מטעמים שיירשמו". באותו מקרה

הכריעה כב' הרשמת (כתוארה אז) ד' כהן-לקח כי יש להחיל על העניין את אמת המידה שעניינה "טעם ממשי המניח את הדעת" (בש"פ 2000/10 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (25.3.2010)).

9. הצדדים לא הרחיבו את הטיעון לגבי אמת המידה המדויקת אשר על בסיסה יש לבחון בקשות להארכת מועד לפי סעיף 74(ה) לחוק. מבלי לקבוע מסמרות, נוטה אני לדעה שגם בענייננו אמת המידה המתאימה היא זו של "טעם ממשי המניח את הדעת". כפי שנקבע בפסיקה, זוהי אמת המידה המאזנת באופן ראוי בין האינטרסים השונים העומדים על הכף במסגרת בקשות ארכה להגשת הליכים ערעוריים בפלילים, לרבות הליכים בענייני מעצר, ודומה כי איזון זה יפה גם בענייננו.

10. כך או אחרת, אפילו אניח לטובת המבקש כי אמת המידה מעט מקלה יותר מזו הגלומה במבחן של "טעם ממשי המניח את הדעת" - לא יהיה בכך כדי להועיל למבקש, שכן גם אז מסקנתי תהיה שאין מקום להיעתר לבקשת הארכה. כזכור, בקשת הארכה הוגשה חצי שנה לאחר מתן החלטת העיון, כלומר - חמישה חודשים לאחר חלוף המועד להגשת הערר. מדובר באיחור ניכר ביותר, המהווה שיקול של ממש לעבר דחייתה של בקשת הארכה. אף ההסבר אשר ניתן לאיחור - חילופי ייצוג - מעורר קושי. אין זה מתקבל על הדעת שכל אימת שנאשם יחליף את ייצוגו, יהיה בכך משום טעם מספק להארכת מועד להגשת ערר על החלטה הדוחה בקשה לעיון בחומר חקירה. קבלת עמדה זו תרוקן מתוכן את סד הזמנים שנקבע על ידי המחוקק בגדרו של סעיף 74(ה) לחוק, ותהפוך את ההחלטה בעניין עיון בחומר חקירה למעין "החלטה על תנאי", החשופה להשגה ערעורית כל אימת שמוחלף ייצוגו של הנאשם.

לא למותר לציין כי מעיון במערכת "נט המשפט" עולה ששלב ההוכחות בהליך העיקרי החל עוד ביום 13.7.2017; וכי ישיבת הוכחות נוספת התקיימה ביום 24.10.2017, שישה ימים בלבד לאחר הגשת בקשת הארכה שלפניי. ההתקדמות שחלה בהליך העיקרי שוקלת אף היא כנגד היענות לבקשה. עוד עולה מעיון במערכת "נט המשפט", כי בא כוחו הנוכחי של המבקש מונה על ידי הסניגוריה הציבורית עוד ביום 5.9.2017.

זאת ועוד: קיים קושי מובנה לאמוד את סיכויי הלכאוריים של הערר אשר מתבקשת ארכה להגשתו, וזאת מן הטעם שההכרעה התבססה על עיון בתיקו האישי של המתלונן, אשר אינו מצוי לפני מותב זה. עם זאת רואה אני להדגיש, כי המבקש הסכים למתווה שלפיו בית המשפט המחוזי ייתן החלטתו לאחר עיון בתיקו האישי של המתלונן, כפי שאכן נעשה.

11. נוכח משקלם המצטבר של השיקולים האמורים, ואף שאיני מקל ראש כלל ועיקר במהות ההליך שמתבקשת ארכה להגשתו ובאינטרסים אותם הוא נועד להגשים - סבורני כי הכף נוטה לעבר דחייתה של בקשת הארכה. המבקש יוכל כמובן להעלות בפני המותב הדן בהליך העיקרי את סוגית העיון בתיקו האישי של המתלונן - בין כבקשה ובין כטענה לעניין הנפקויות הנובעות מאי מתן רשות עיון (ואיני מביע כמובן כל עמדה).

12. הבקשה להארכת מועד נדחת.

ניתנה היום, כ"ו בכסלו התשע"ח (14.12.2017).

גלעד לובינסקי זיו, שופט
ר ש ם
